

WERKGROEP 18. OPENBAAR BESTUUR

Rapport Algemene Rekenkamer en bevindingen voor de werkgroep	
Toezicht en verantwoording De Algemene Rekenkamer heeft de afgelopen tien jaar in vele publicaties gehamerd op het belang van goed toezicht en een goede publieke verantwoording. Bezuinigingen op toezicht en verantwoording dienen zeer goed doordacht te worden anders brengen ze risico's met zich mee voor de kwaliteit van de dienstverlening en de publieke taakuitvoering door publieke instellingen. Ook de controlerende taak van het parlement kan in gevaar komen als er onder het mom van 'vermindering van toezichtlasten' ondoordacht wordt gesneden in toezicht en verantwoording. Toezicht en verantwoording kunnen vaak wel efficiënter worden vormgegeven, bijvoorbeeld door goede risicoanalyses te maken of door informatiestromen goed op elkaar af te stemmen. Wij hebben daar in diverse publicaties op gewezen en handreikingen voor gedaan.	
Zicht op veranderingen in financiële relaties tussen Rijk en derden, 19 maart 2009 In deze verkenning constateerden we twee belangrijke ontwikkelingen in de financiële relaties tussen Rijk en derden: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Een toenemend gebruik van privaatrechtelijke rechtsfiguren door de overheid:</i> convenanten en contracten in plaats van subsidies en uitvoering van overheidsbeleid door privaatrechtelijke organisaties, vooral stichtingen. - <i>Meer publiek-private samenwerking (pps):</i> pps-concessies (innovatieve aanbesteding) voor aanleg van wegen en gebouwen en pps-allianties (geïstitutionaliseerde samenwerking tussen publieke en private partijen) voor bv. gebiedsontwikkeling, innovatie, veiligheid, water, enz. Deze ontwikkelingen leiden vaak tot zeer complexe financiële relaties tussen Rijk en derden: complexe relaties in publieke en private geldstromen, complexe relaties tussen actoren en complexe juridische constructies. Dit brengt een aantal vraagstukken met zich voor de positie van het Rijk in de financiële relaties: <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>De mogelijke belangentegenstellingen tussen publieke en private partijen.</i> Het is belangrijk dat verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen de verschillende partijen (publiek en privaat) duidelijk zijn verdeeld en vastgelegd. 2. <i>De vormgeving van toezicht en projectmanagement.</i> Ook wanneer door tussenkomst van derden of in een pps-verband publiek geld wordt aangewend voor het bereiken van publieke doelen is het belangrijk dat de minister zicht houdt op de uitvoering en kan bijsturen wanneer dat nodig is.	

3. Mogelijke *rolconflicten bij de overheid*. Belangrijk is dat de overheid rolvast is en zorgt voor goede interne functiescheidingen, wanneer ze in verschillende hoedanigheden optreedt.
4. De *deskundigheid* bij de departementen. We constateerden hierin lacunes; vaak worden externe deskundigen ingeschakeld.
5. De mogelijkheden voor *democratische controle* bij complexe financiële relaties. Door de grote klontering van publiek en privaat geld en van publiekrechtelijke en privaatrechtelijke relaties is het erg lastig of onmogelijk, om vast te stellen wat een departementale geldstroom heeft opgeleverd. Ook de rechtmatigheid van de besteding is moeilijk vast te stellen tot aan de eindbesteder.

Het is aannemelijk dat wanneer er behoorlijke oplossingen worden gevonden voor de hiervoor aangegeven vraagstukken er behoorlijke besparingen kunnen worden bereikt.

Criteria uit brief minister-president:

- 1. Harmonisatie, samenvoeging en vereenvoudiging van regelingen**
- 4. Stroomlijning van organisaties en de samenwerking tussen organisaties**
- 5. Beperking van uitvoeringskosten en bevordering doelmatigheid**

Kaders voor toezicht en verantwoording, 21 februari 2008

In onze publicatie wezen we er op dat de verantwoordingslast voor instellingen kan worden beperkt als de interne informatievoorziening zoveel mogelijk aansluit bij de informatiebehoefte van de externe belanghebbenden. In dat geval hoeft meervoudige publieke verantwoording (de combinatie van verticale verantwoording, interne verantwoording en verantwoording aan belanghebbenden) niet te leiden tot een toename van de administratieve lasten van de organisatie. Daarom is het ook van belang na te gaan wie van verantwoordingsdocumenten gebruik maakt en met welk doel. Door zoveel mogelijk (veelal reeds bestaande) informatie te hergebruiken en optimaal gebruik te maken van bestaande verantwoordingskanalen kan de verantwoordingslast worden beperkt: informatie aan stakeholders kan bijvoorbeeld ook interessant zijn voor de minister en andersom.

Criteria uit brief minister-president:

- 1. Harmonisatie, samenvoeging en vereenvoudiging van regelingen**
- 4. Stroomlijning van organisaties en de samenwerking tussen organisaties**
- 5. Beperking van uitvoeringskosten en bevordering doelmatigheid**

Bestuur op afstand in beeld, 21 februari 2008

In onze publicatie hebben we er op gewezen dat het institutionele geheugen ten aanzien van toezicht en verantwoording bij de departementen klein is (er worden bijvoorbeeld keer op keer inventarisaties gemaakt en checklists ontwikkeld). De grote vraag is dan ook of de departementen verantwoording en toezicht bij organisaties op afstand van het Rijk op het huidige niveau zullen houden. Temeer daar op dit moment toezicht en verantwoording weer 'uit' lijken te zijn. Ze worden vooral geassocieerd met toezichtlast en bureaucratische rompslomp.

In onze ogen is *slim* toezicht ook *slank* toezicht (niet meer vragen dan nodig is) en goede verantwoording draagt bij aan een goed systeem van *checks and balances* waarmee parlement en burgers hun voordeel kunnen doen.

Het efficiënter maken van toezicht en verantwoording zal de komende jaren een belangrijk thema blijven, maar nog fundamenteler is de vraag naar de effectiviteit ervan: dragen (nieuwe) vormen van verantwoording en toezicht ook bij aan het lerend vermogen en een beter presteren en functioneren van instellingen in de publieke sector? Systematische aandacht voor de effectiviteit van toezicht en verantwoording is ook de komende jaren gewenst.

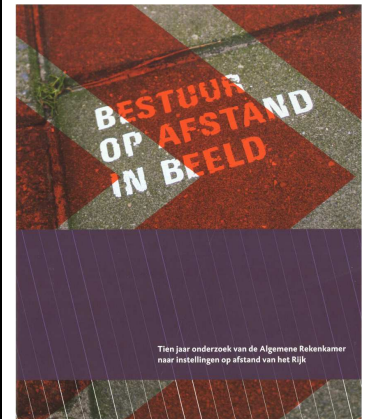
Toezicht kan ook een preventieve werking hebben: alleen al van het bestaan van een toezichthouder of inspectie die mogelijk onderzoek kan instellen (het *just being there*) kan een positieve werking uitgaan.

Criteria uit brief minister-president:

1. Harmonisatie, samenvoeging en vereenvoudiging van regelingen
4. Stroomlijning van organisaties en de samenwerking tussen organisaties
5. Beperking van uitvoeringskosten en bevordering doelmatigheid

Verantwoording en toezicht bij rechtspersonen met een wettelijke taak, deel 5. Terugblik 2009, 28 oktober 2009

In dit rapport constateerden we dat de verantwoording van ministers aan de Staten-Generaal over het functioneren en presteren van rechtspersonen met een wettelijke taak nog steeds zeer beperkt is. De ministers informeren de Tweede Kamer nog steeds beperkt over het toezicht op instellingen met een wettelijke taak en over het publieke geld dat deze instellingen innen en besteden. Daardoor krijgt de Kamer geen goed beeld van het functioneren en presteren van deze instellingen, waar veel rijksgeld omgaat. Ons terugblikonderzoek laat zien dat de helft van de ministers nog geen gebruik maakt van een risicoanalyse om hun toezicht op de bedrijfsvoering van hun RWT's in te vullen.

Algemene Rekenkamer

<p> criterium uit brief minister-president: 3. Toetsing van gevoerd beleid op nut, noodzaak en doeltreffendheid. Tevens kan worden gezien of de kosten in verhouding staan tot de resultaten</p>	
<p>Financiële verhoudingen tussen de bestuurslagen, voorzien 9 december 2009</p> <p>In dit rapport gaan we in op de financiële verhoudingen tussen de drie bestuurslagen in ons land: Rijk, gemeente en provincie. Beleid dat decentraal door gemeenten en provincies wordt uitgevoerd, wordt doorgaans vanuit het Rijk gefinancierd door middel van óf een ‘specifieke uitkering’ (bestemd voor specifieke doelen die lokaal of regionaal moeten worden gerealiseerd) óf een ‘algemene uitkering’ (een niet geormerkte rijksbijdrage uit het Gemeente- of Provinciefonds).</p> <p>We bespreken in dit rapport op welke gronden de keuze tussen beide financieringsvormen wordt gemaakt en wat de invloed van deze keuze is op de verantwoordelijkheidsverdeling tussen de bestuurslagen.</p> <p>Ook geven we in dit rapport onze visie op enkele actuele ontwikkelingen, zoals de invoering van de ‘decentralisatie-uitkering’.</p> <p>Criteria uit brief minister-president: 4. Stroomlijning van organisaties en de samenwerking tussen organisaties 8. Doorvoeren van het subsidiariteitsbeginsel via centralisatie danwel decentralisatie, geografisch danwel functioneel</p>	